

Octubre 2011

26 d'octubre

Presentació de la pàgina web de la Tribuna d'Arqueologia i del cycle de conferències 2011-2012

A càrrec de Joan Pluma i Vilanova, director general del Patrimoni Cultural

1. De jaciments i de recerca. Narracions digitals multiplataforma a l'abast de tothom

QR, *trending topic*, amics, dispositius mòbils... calen pocs dies, a tot estirar mesos, per perdre el fil de què passa a la xarxa. Cal saber-ne de tecnologia per parlar de jaciments, d'excavacions i de troballes, d'investigadors i de conservadors, de recerca i de divulgació? Tan absurda seria una resposta d'esquenes a la tecnologia, com basar l'estratègia en una simple experimentació de la tecnologia de moda. Per què no fer-ho a partir de narracions digitals?

Conferenciant: Sílvia Bravo
Moderador: Xavier Llovera

Novembre

9 de novembre

2. Iesso. Cap a la socialització de la recerca arqueològica

Després de 21 anys de recerca arqueològica a la ciutat romana de Iesso, el Parc Arqueològic de Guissona ha estat ordenat per a la visita i, juntament amb el Museu de Guissona Eduard Camps, s'ha proposat un nou discurs museogràfic. La museïtzació del Parc i la nova exposició permanent del Museu, al costat del Parc en l'edifici de la Fassina, posen a l'abast del públic un equipament patrimonial, cultural i turístic de primer ordre. La conferència presentarà aquest nou equipament cultural i aprofundirà en els criteris utilitzats en el projecte arquitectònic que s'ha fet en el Parc.

Conferenciants: Josep Guitart, Joaquim Pera, Toni Gironès i Josep Ros
Moderador: Josep Ramon Gallart

23 de novembre

3. Resultats de la intervenció arqueològica al jaciment del Bosc del Quer (Sant Julià de Vilatorrada, Osona)

En el transcurs de les obres del desdoblament de l'Eix Transversal C-25 s'han documentat en el jaciment del Bosc del Quer entorn de 570 estructures excavades al subsòl corresponents a dues grans fases històriques. La primera respon a les restes d'estructures d'hàbitat a l'aire lliure i d'emmagatzematge del neolític postcardial - calcolític - bronze final, i la segona a un conjunt de sitges relacionades amb una intensa activitat agrícola d'època tardoromana.

Conferenciants: Xavier Carlús i Òscar de Castro
Moderador: Miquel Molist

Desembre

14 de desembre

4. Les escultures ibèriques de Cal Posastre (Sant Martí Sarroca, Alt Penedès)

Les excavacions preventives fetes a causa de la urbanització del jaciment de Cal Posastre, han posat al descobert nous fragments escultòrics relacionats amb els descoberts l'any 1974. Les noves troballes aporten nova llum a la interpretació del monument. Van documentar-se també les estructures constructives posteriors a la destrucció de les escultures i que pertanyen a una explotació agropecuària tardorepublicana i altimperial romana.

Conferenciants: Àlex Vidal, Borja Pelegero
Moderador: Josep Guitart

Gener 2012

11 de gener

5. Les ocupacions de la Cova de Sant Llorenç (Sitges, Garraf): noves aportacions al coneixement de la prehistòria del Garraf

L'any 2007 un equip de la Universitat Autònoma de Barcelona va iniciar l'excavació sistemàtica d'aquesta cova, que havia estat descoberta durant el primer quart del segle xx. Se n'ha pogut reconstruir l'estratigrafia arqueològica, amb un nivell d'habitatge del neolític antic i un de sepulcral del neolític final - Calcolític amb ceràmiques campaniformes. Els estudis de fauna i restes vegetals, juntament amb les datacions de radiocarboni, permeten caracteritzar les diferents ocupacions de la cavitat.

Conferenciants: Ferran Borrell, Anna Gómez, Miquel Molist, Carles Tornero i Oriol Vicente
Moderador: Josep Mestres

25 de gener

6. La Cantorella (Maldà, Urgell), una nova ocupació del neolític final i del bronze inicial en plena vall del Corb

Els treballs de construcció del Canal Segarra-Garrigues han posat al descobert un nou jaciment prehistòric evidenciat per la presència d'estructures d'emmagatzematge tipus sitja. Les restes ceràmiques permeten identificar dues fases d'ocupació: una primera del neolític final i una segona del bronze inicial. L'horitzó del bronze inicial es troba relacionat, a més, amb la reutilització de cinc sitges com a espais sepulcral col·lectius que han permès la identificació de restes de com a mínim una trentena d'individus. Tenen un interès especial els processos atestats de descomposició, remoció i alteració de les restes inhumades que fan del jaciment de Cantorella un cas singular dins del context de la prehistòria recent catalana.

Conferenciants: Núria Armentano, Oscar Escala
Moderadora: Araceli Martín

Febrer

8 de febrer

7. Darreres aportacions al coneixement del neolític i l'edat del bronze al Camp de Tarragona: intervencions als terrenys de l'Aeroport de Reus i a la partida del Coll Blanc (parcel·la 18.1 de CIM El Camp) (Reus, Baix Camp)

Les darreres intervencions als terrenys de l'Aeroport de Reus i a la partida del Coll Blanc a Reus (Baix Camp) han posat al descobert un nombre important d'estructures circulars de cronologia compresa entre diverses fases del neolític i el bronze inicial. Les estructures localitzades tenen tipologies i funcions diverses (domèstiques, funeràries, de combustió, etc.). L'estudi d'aquestes estructures i dels materials que s'hi ha exhumat aporten nous coneixements al poblament d'aquesta zona del Camp de Tarragona durant aquestes fases de la prehistòria recent.

Conferenciants: Pilar Bravo, Míriam Garcia, Eduard Solà
Moderador: Jaume Massó

22 de febrer

8. La vil·la romana de Torre Llauder. Darrers treballs de recerca i restauració, i perspectives de futur (Mataró, Maresme)

En els darrers anys s'ha avançat en les excavacions de recerca de Torre Llauder. Cal remarcar l'excavació íntegra del peristol i les noves dades sobre el seu jardí. S'ha iniciat un programa de restauració i una nova presentació al públic dels mosaics. Així mateix, s'ha dissenyat un Pla director per a les actuacions futures.

Conferenciants: Joaquim Garcia i Carme Puerta
Moderadora: Pepita Padrós

Març

7 de març

9. Les Drassanes Reials (Barcelona)

Els treballs arqueològics que s'han fet durant les obres del projecte de restauració estructural de les Drassanes Reials de Barcelona, amb motiu de la remodelació del Museu Marítim, han permès localitzar una zona de necròpolis, dintre d'un marc cronològic altimperial que es devia perllongar fins a l'època tardoromana. Destaca la trobada de les restes d'un mausoleu rectangular, a l'interior del qual s'han identificat tres nivells d'ús, amb urnes cineràries de tipologia diversa i aixovars funeraris associats. Les obres han posat de manifest també restes de les drassanes originals del segle XIII, de les ampliacions del segle XV i de les reformes posteriors del segle XVIII.

Conferenciants: Esteve Nadal i Adriana Vilardell
Moderador: Roger Marcet

21 de març

10. L'antic beateri de Sant Domènec de Tarragona: del fòrum provincial al convent del segle XX

Les intervencions arqueològiques que s'han fet amb motiu de la rehabilitació de l'antic beateri han permès documentar una seqüència evolutiva de la ciutat des d'època romana fins a l'actualitat: estructures del fòrum provincial, amb la localització d'una nova volta i la documentació de paraments del cos sobre la Volta del Pallol, que aporten noves dades sobre els accessos al fòrum; una important ocupació d'època tardoantiga; la urbanització d'aquest sector en època medieval (carrers, l'edifici gòtic i les dependències monàstiques dels pares predicadors), la construcció del beateri en època moderna (conjunt d'església i convent) i les reformes d'època contemporània.

Conferenciants: Imma Teixell, Moisés Díaz, Joan Eusebi Garcia Biosca
Moderador: Joaquín Ruiz de Arbulo Bayona

28 de març

11. Montsoriu al segle XVI. Testimonis arqueològics de l'abandonament d'un gran castell

Amb posterioritat a la darrera gran fase constructiva del segle XIV, que convertirà Montsoriu en un dels millors exponents de l'arquitectura militar medieval del nostre país, el castell iniciarà en el segle XV un lent però progressiu procés de decadència que s'intensificarà en el segle XVI. S'emmarca en aquest context cronològic la descoberta d'un dels fons arqueològics més destacats que s'han localitzat fins ara, corresponents a aquest període.

Conferenciants: Gemma Font i Valenti, Josep M. Llorens i Rams, Quim Mateu i Gasquet, Sandra Pujadas i Mitja, Jordi Tura Masnou
Moderador: Josep Manuel Rueda

Abril

11 d'abril

12. La torre de Vallferosa (Torà, Segarra): cronologia i construcció

Els anys 2006 i 2008 els programes de l'1% cultural de la Generalitat de Catalunya van fer un seguit de treballs de restauració a la torre de Vallferosa. Gràcies a això es va poder accedir al seu interior. L'observació de la seva estructura, una de les més interessants de l'arquitectura militar medieval, i la datació radiocarbònica de la fusta d'un dels seus cadafals fan plantejar noves hipòtesis sobre la seva construcció i cronologia, i per tant, l'adscripció a l'arquitectura militar de l'entorn de l'any 1000.

Conferenciant: Joan Menchon Bes
Moderador: Marta Sancho

25 d'abril

13. Arqueobotànica i arqueologia experimental. 20 anys de recerca agrícola a l'Esquerda (Roda de Ter, Osona)

La paleocarpologia ha estat una eina bàsica per al desenvolupament del projecte LEAF, dedicat a l'experimentació arqueològica que, d'ençà del

1991, es fa en uns terrenys situats al costat del jaciment de l'Esquerda. Destaca sobretot el del conreu d'espècies antigues de cereals i lleguminoses, identificades al jaciment gràcies a l'estudi paleocarpològic. S'hi reproduceix el sistema de rotació triennal de tardor i de primavera, la rotació biennal i la producció en terreny femat i sense femar, amb l'estudi de la vegetació segetal i ruderal. Després de 20 anys de collites, els resultats comencen a ser significatius i aporten una important informació sobre el rendiment de les collites, el procés d'esgotament de la terra i la vinculació total de l'agricultura amb el clima en èpoques antigues.

Conferenciants: Imma Ollich, Carme Cubero, Montserrat de Rocafiguera i Maria Ocaña
Moderador: Lluís Garcia Petit

Maig

9 de maig

14. Deu anys de recerca al castell de Selmella (el Pont d'Armentera, Alt Camp): entre l'arqueologia, la historiografia i la valoració del patrimoni

L'any 2003 començà el projecte "Origen i evolució de les fortificacions a l'extrem de la Marca: els castells del Gaià". Aquest projecte prengué com a model el castell de Selmella per efectuar-hi una recerca arqueològica dirigida a ampliar el coneixement que es té sobre les primeres fortificacions que constituïren la frontera extrema entre el comtat de Barcelona i el califat de Còrdova durant els segles X i XI.

Conferenciants: Mònica López Prat, Ramon Serra Massansalvador
Moderador: Josep Manuel Rueda

23 de maig

15. Caldes de Montbui: la recuperació de la muralla medieval (Vallès Oriental)

L'Ajuntament de Caldes de Montbui està executant un projecte de recuperació de la muralla medieval al davant de la riera de Caldes, que inclou els trams

que estaven soterrats per runa fins fa poc. S'ha recuperat per a la visita un llarg tram que inclou un portal, unes bestorres, un molí fariner medieval-modern, un antic desguàs romà (el torrent Salzer) i altres elements patrimonials.

Conferenciants: Daniel Gutiérrez, Lluís Juan, Anna Monleon
Moderador: Toni Caballé

Juny

6 de juny

16. El castell templer de Miravet, els seus precedents i transformacions (Miravet, Ribera d'Ebre)

D'ençà de fa quinze anys, quan es presentaren a la Tribuna d'Arqueologia (1995-1996) els resultats dels primers treballs arqueològics fets pel Servei del Patrimoni Arquitectònic al castell de Miravet, la recerca hi ha continuat ininterrompudament. Actualment, producte d'un programa d'excavació i restauració sistemàtic, no només es coneix a fons el castell templer, sinó també la fortalesa andalusina precedent dels segles XI-XII, al mateix temps que s'han posat al descobert els vestigis d'un poblat ibèric completament desconegut.

Conferenciants: Pere Lluís Artigues, Immaculada Mesas i Eduard Riu-Barrera
Moderador: Carles Brull

13 de juny

17. La zona paleontològica d'Isona i Conca Dellà (Pallars Jussà)

Es tracta d'una de les zones més importants d'Europa en restes de dinosaures de finals del Cretaci just abans de la seva extinció massiva. En els darrers anys s'hi han fet nombroses campanyes d'excavacions, incloses les del 2011 finalitzades recentment, amb la trobada de nombroses restes òssies de dinosaures i la descoberta d'un nou jaciment d'icnites.

Conferenciants: Rodrigo Gaete i Bernat Vila
Moderador: Àngel Galobart

20 de juny

18. Primers resultats de la intervenció a la vil·la romana del Pont del Treball a Barcelona

Durant els treballs de seguiment i control de les obres de construcció dels accessos a l'estació de la Sagrera de l'AVE a Barcelona s'han localitzat les restes d'una vil·la romana, situada al costat del pont del Treball. La part més important de les estructures excavades fins ara correspon a la *pars urbana* de la

vil·la, i s'hi han documentat diverses fases constructives. En la fase de major extensió, la vil·la sembla articular-se entorn a dos espais oberts, al voltant dels quals es disposen habitacions i unes termes de caire privat. El marc cronològic general es podria situar entre el segle I i el segle V dC.

Conferenciants: Daniel Alcubierre, Emiliano Hinojo i Antoni Rigo
Moderador: Alberto López Mullor

Imatges: Urnes cineràries procedents de la necròpolis romana de les Drassanes Reials de Barcelona.

Fotografies: José Luis Biel

Lloc: Palau Marc, sala d'actes. Rambla de Santa Mònica 8, Barcelona, a les 19 hores

Organització: Departament de Cultura. Direcció General del Patrimoni Cultural.

Servei d'Arqueologia i Paleontologia.

Adreça electrònica:

arqueopaleo.cultura@gencat.cat

TRIBUNA D'ARQUEOLOGIA

2011 – 2012

